

A Pedagógiai Főiskola ünnepi hangversenye a Nemzeti Színházban

A III. Pedagógus Nap keretében rendezett Szegedi Főiskolai Nap kiemelkedő, ünnepi eseménye volt a vasárnap délelőtti Nemzeti Színházi megnyitó, amely összefoglaló képet nyújtott a Főiskola kulturális működéséről.

Lerner Károly főiskolai igazgató köszöntő szavai után Liszt Ferenc „Ünnepi dal”-át adta elő a Főiskola és gyakorló iskoláinak énekara, a levelező oktatásban résztvevő pedagógusok és a szegedi Kodály-kórus Erdős János főiskolai tanársegéd lendületes, gyújtó hatású vezetésével.

A nagy szegedi költőnek, Juhász Gyulának Tavaszvárás és Egy munkáson homlokára című verseit Sebők Ilona szavalta kissé erőltet hanggal, de az érzelmi tartalom melegen csilingelő kifejezésével. Az Egy munkáson homlokára című, messzi jövőbe mutató vers eszmei mondanivalójából mélyen megragadó volt a két zárósor: Hirdessük: itt nem boldogul más, csak aki alkot, aki munkás! E szép szavakat választotta a nyomtatott műsor jellegűül.

Kodály Zoltán Kállai ketőse volt a műsor következő száma. A színpadon 24 táncos festői csoportja lejtette a Lassu és Friss színesen hullámzó zenéjére a szemet gyönyörködtető táncot. A zenekari aknában a Szegedi Nemzeti Színház filharmonikus zenekara mellett helyezkedett el a nagy vegyeskar. Bár a muzsikáló együttes túlságosan össze volt zsúfolva, a hangzáskép kedvező volt és a kodályi harmonizálás csodálatos finomságai hiánytalanul érvényesültek. Az együtttest Simon Albert a szegedi Nemzeti Színház karnagya vezényelte. Tolmácsolásában hiányoljuk, hogy a lassú rész tempójában hiányzott a feszesség és büszke méltóság. Zavaró mozzanat volt a cimbalom basszusainak hamissága, amit méginkább tapasztaltunk Szeghy Csodafurulyájában.

A megnyitó ünnepély meglepetése volt a Főiskola Színjátzó Együttesének bemutatkozása. Katona József Bánk bánjának három részletében. Az első felvonás 2. jelenetében Somfai László Petur bán alakítása magasan felette áll a műkedvelői színvonalnak. Figurája, világos szövegmondása, szinte zenei hatású fokozásai és modulálóképes orgánuma igazi tehetségre vallanak. A harmadik felvonás 1. jelenetében Biró János Tiborca markolt a szívünkbe, minden szavának mély átérzésével, emberformáló erejének megdöbbentő őszinteségével. Itt magasodott ki Turai Kálmán Bánk bánja is. A harmadik felvonás 2. jelenete Gertrudis és Melinda nagy drámai kettőse alkalmas adottságú figyelemreméltó tehetségű Szabó Juditnak színskálája megcsillogtatására. Uborka Ferencné Gertrudis megjelenésével és néhány szavaz mondanivalójával is légtört tudott teremteni. A szép munkáért teljes elismerés illeti az együttes vezetőjét, Benkő László tanácskezelő professzort, valamint Miklósy György színművészt, aki a rendezés munkáját végezte.

Radnóti Miklósnak, az oly korán vértanúhalált halt szegedi költőnek, a munkatáborban írt VII. eolóját Bodai Eszter szavalta vívőképes hangjának forró izzásával.

A műsor első felének zárószáma dr. Szeghy Endre Csodafurulyája, amelyet az Egyetemi és Főiskolai Népi Együttes az elmúlt esztendőben mutatott be, megragadó koreográfiával. Bár a kompozíció zenei értékeit a tánc nélküli előadásban is megállapíthatjuk, mégis úgy véljük, hogy ennek a pompás Szeged-környéki népdalcsokornak igazi értelmet és hangulatot kölcsönözött volna a táncjáték-szerű forma. Szeghy Endre mint folklór-ista serényebben tevékenykedik, mint zeneszerző ritkán hallatja hangját. Művének értékei: a jól összeválogatott népdalok, az áttetsző feldolgozómód, amely kerüli a felesleges szölabonyolításokat és a népies ízű hangszerezésmód, amely színes keretbe foglalta a kompozíciót. Teljes elismerés illeti a szegedi Nemzeti Színház filharmonikus zenekarát és az ízesen éneklő énekegyüttest.

A műsor második felében két olyan zenei élményben volt része a hallgatóságoknak, amelyeknek emléke bizonyára hosszú ideig él a szívekben. A Főiskola I. számú gyakorló iskolájának úttörő énekara Kodály két egynemű karra írt remekművét: a Túrót eszik a cigányt és a Lengyel László-t adta elő Garamszegi József főiskolai adjunktus vérbeli muzsikusra valló, szuggesztív vezényletével. Ki kell emelni azt a páratlan mélyrész tempójét, amellyel a Túrót

eszik a cigányt a szegediek az énekelőadás csúcsponjtjára emelték. A Lengyel László játékban a két csoportban éneklő együttes két jellemet érzékeltetett, a hang sűrűsége az alt hangoknál a német karaktert közvetítette hozzánk, míg a pattogó, önértékes magyar csoportban a mi fajtánkra ismertünk. Itt is tökéletesnek mondható a technikai kivétel, a hangzás csiszoltsága, az árnyalatok gazdag változatossága. A hallgatóság percekig tapsolta ezt az ifjú művészgárdát és csak kár, hogy nem kerülhetett sor ismétlésre.

Szinte érezni lehetett a nagy feszültséget, amellyel a zsűfölt nézőtér a megnyitó ünnepi zárószámát, Kodály Psalmus Hungaricusát várta. Felesleges volt a mű eszmei mondanivalójának annyira részletező ismertetése, hiszen ez a remekmű közkinccsünk, amelyet muzsikuss és nem muzsikuss egyformán ismer előadásokból és rádióközvetítésekből. Óriási taps fogadta a karmesteri dobogón megjelenő Ferencsik János Kossuth-díjas karnagy, kiváló művésznek, aki a főiskola felkérésére vállalta századunk legnagyobb zenei művének szegedi bemutatóját.

A XVI. századi prédikátor, Kecskeméti Vég Mihály az 55. zsoltárt választotta, hogy a kor divatjának megfelelően egyéni keserveit elpanaszolja. A nagy magyar zeneköltő ebben a szövegben megtalálta a multat a jelennel összekötő hidat, megérezte a szöveg szinte magától értetődő időszerűségét, és a jelen képletes felvázolásával feltárta a jövő felemelkedésének útját. Klasszikus zenének valljuk Kodály ezen nagy alkotását, mert összefoglalja az énekkari többszólamúság szigorú fegyelmét a modern kifejezés színeivel, az énekes formavilágot a hangszeres építőművészettel. A fájdalmas felkiáltás magasbatorzó zenekari hullámai után a középkori zsoltározás hangvételével indul a kórus, hogy utána helyt adjon a tenorszólo legmaibb hangvételű, egyéni panaszának. Ennek a lelki viharok csúcsponjtján csodálatos hangzást nyújt a zeneszerzői alkotóképzet. Majd a tenorszólo továbbképeletje a vádaskodó panaszt és fájdalmasan zengi, hogy a föellenesség az, akit barátjának hitt. Ezért szálljon fejére átok, hogy végeszadkadjon az ellenségeskedésnek. A nagy mű legkülönbözőbb szakasza az Adagio, amelyben a tenorszólo éneklő a zsoltáros, megrázó magabizalommal. A legmegindítóbb az a dallamív, amelynek szövege szerint nem szabad a reményt és a jobb jövőbe vetett hitet feladni. A Psalmus zárószakasza az igazak felemelkedéséről zeng, mindent átfogó érzelmi intenzitással. És amint kezdődött, úgy záródik a zsoltár, a középkori orgánumok sejtelmeseen titokzatos hangvételével. A kórus suttogja, hogy ezt szerző Szent Dávid az 55. zsoltárában, „amelyből az hívek vigasztalására szövekké igy versekben”.

Ferencsik János két próbával valóságos csodát művelt a kitűnően előkészített énekegyüttesrel. De a partitúra összes finomságait is hangzó valósággá varázsolta a zenekarnál. A nagy karmester-egyéniség rányomta bélyegét a magávalragadó művészi teljesítményre. A zenekar és énekkar átszellemült, valóban a legjobbat nyújtotta, a karmester tündöklő irányításával, az első sorban helyet foglaló Kodály Zoltán felé.

A nagy mű szívverését éreztető tenorszólot Megyesi Pál a szegedi Nemzeti Színház művésze, énekelte abban a magas művészi formában és legmondosabb kidolgozásban, amely valóban méltó a műhöz és ehhez a kiváló előadáshoz.

A lenyűgöző hatású előadás után hosszú percekig ünnepelték Kodály Zoltánt, a vezénylő karmestert és a kitűnő előadó-együttest. Az énekkar betanításának fáradságos munkáját Erdős János végezte nagy odaadással és hozzáértéssel. De fel kell jegyeznünk azoknak neveit is, akik a szölabomok betanításában segédkeztek. Ezek: Fekete Amália, Gergely Gyözőné, Kelemen Imre, Kézdi Erzsébet, Kiss Mária, Madácsy Lászlóné és Mészáros Emma.

A Pedagógiai Főiskola azzal a jó érzéssel könyvelheti el ezt a jelentős művészi sikert, hogy az erők összefogásával sikerült Szegeden legmagasabbrendű zenét nyújtani, amely a város egyre fejlődő kulturális színvonalát nagy léptéssel vitte előre.

SZATMÁRI GÉZA

Ünnepség Szegeden a III. Pedagógus Nap alkalmával

Vasárnap délelőtt a tanácsháza színterében gyűltek össze a szegedi pedagógusok, hogy közösen ünnepeljék meg a III. Pedagógus Napot. Virággal feldíszített terem, felirat köszöntötte a nevelőket. Kilenc órakor megkezdődött az ünnepség. A Belügyminisztérium Csongrád megyei Főosztályának zenekara a himnuszot játszotta el, utána Kiss Mária Kónya Lajos: A tanító című versét szavalta el.

Körök Józsefné, a városi tanács oktatási osztályának vezetője üdvözölte a megjelent pedagógusokat, majd Dénes Leó elvtárs, a Városi Tanács Végrehajtó Bizottságának elnöke mondott ünnepi beszédet.

— Népköztársaságunk kormányának határozata értelmében ez évben harmadszor ünnepeljük meg a Pedagógus Napot. Szeged dolgozó, a munkások, parasztok, értelmiségiek meleg szeretettel köszöntik ezen a napon a pedagógusokat — kezdte beszédét Dénes Leó elvtárs. Felelősségteljes munka az, amelyet a pedagógusok végeznek, mert a szocialista társadalom építéséhez magasabb erkölcsi követelményeknek megfelelő emberek szükségesek, akik mind nagyobb és nagyobb tudással kell, hogy szolgálják hazájukat.

Okotó munkánknak a békés fejlődés szakaszán támaszkodni kell haladó hagyományainkra, a magyar társadalmi haladás, a magyar tudomány és technika nagyevű úttörőire. Mivel a pedagógusok kezében van letéve az új generáció hazafias nevelése.

ők hivatottak megismertetni a szocialista hazaszeretnek, népi demokratikus hazánk szeretetének hatalmas érzését.

Haladó hagyományaink és azok a nagy eredmények, amelyeket a felszabadulásunk óta eltelt tíz év alatt a hazafias eszmékből valóra váltottunk — kell, hogy megerősítsék a szülőföld, a haza szeretetét nemcsak a pedagógusokban, hanem a tanítványokban is.

Azok a pedagógusok, akik a felszabadulás előtt, a régi rendszerben is tanítottak, különösen érzik, hogy mennyire megváltozott a helyzetük, a társadalomban betöltött szerepük.

A felszabadulás után társadalmunk egyik legmegbecsültebb embere lett a tanár, a tanító, óvónő. Ez a megbecsülés komoly felelősséget ró a pedagógusokra és magasszínvonalú munkát kíván tőlük: kell, hogy munkaerejük teljességével

segítsék elő munkásoktól, dolgozóktól, parasztságunk fiainak széles tömegeit a tudomány el-sajátításának útján.

Megtelttek iskoláink a dolgozó gyermekekkel, akiket a régi politika távoltartott az ismeretek elsajátításától. Növekedett pedagógusaink feladata, kétségtelenül növekedett hatáskörük, tekintélyük, megbecsülésük is. Amikor a mezőgazdaság fejlesztése kormány-

programunk kulcskérdése, a falusi, tanyai pedagógus sokat segíthet a dolgozóknak.

Kormányzatunk gondoskodása pedagógusaink életéről — amint a lehetőségek megengedik — évről évre fokozódott. Felszabadulásunk óta többször rendeztük az illetményeket, ezáltal is mind jobban értékelve munkájukat.

A júniusi kormányprogramm még több gondot fordít erre a kérdésre.

A kormányprogram értelmében állandóan foglalkozunk nevelőink életszínvonalának emelésével.

Ebben az évben sor kerül a falusi és tanyai nevelők fizetésének rendezésére. Munkájuk elismerését jelenti az, hogy az ország legjobb nevelői közül mintegy 70-en kapják meg a „kiváló tanító”, „kiváló tanár” kitüntetés s az ezzel járó pénzjutalmat. Az idei pedagógusnapon először kapja meg több óvónő a „kiváló óvónő” kitüntetés.

De kiterjed a kormány gondoskodása a munkakörülmények megjavítására, a pedagógusok túltelhettségének megszüntetésére, ezenkívül munkájuk eredményességének fokozására, az oktató-nevelő munka körülményeinek állandó javítására is.

Dénes elvtárs ezután értékelte a szegedi iskolák munkáját, majd így folytatta:

A tanács feladatai közé tartozik, hogy a dolgozó szülők gyermekeinek tanulmányi feltételeit biztosítsa. Ezek közül a feladatok közül igen fontos az általános iskolai napközihálózat kiépítése. Ez évben városunk területén tíz általános iskolai napközi otthon működik. Össze felépül az új központi konyha, amely az általános iskolai és óvodai napközi otthonok élelmezését magasabb színvonalon fogja biztosítani. Ujszegeden úttörő táborozás céljára átépítettük az úttörő üdülőt, amelyben az általános iskolai tanulmányi felkészítés mellett, szórakozást is teszünk lehetővé.

Pártunk III. kongresszusán a Központi Vezetőség beszámolója hangsúlyozta:

«Ahhoz, hogy pedagógusaink megfelelőhessenek a fokozott követelményeknek, a család és a társadalom részéről nagyobb támogatásra és megbecsülésre van szükségük».

Pártunk, kormányunk mindent el fog követni, hogy ezt a támogatást, megbecsülést a pedagógusoknak meg is adja.

Amikor munkásoktól, parasztságunk, haladó értelmiségünk teljes erejével harcol a kongresszus határozatainak megvalósításáért, a mezőgazdasági termelés fejlesztéséért, ipari üzemeink termelékenységének növeléséért, az életszínvonal emeléséért, akkor bizonyos, hogy pedagógusaink is mindent el fognak követni, hogy a kongresszus által részükre megsza-

bott irányelveket, határozatokat végre is hajtsák.

Tanulmányozzák pedagógusaink pártunk határozatait, a kongresszus anyagát; végezzék el azt az oktató-nevelő munkát, amelyet tőlük a magyar dolgozók elvárnak, akkor pedagógusainkat még nagyobb elismerésben, még nagyobb szeretetben fogják a dolgozók részesíteni.

Képezzék magukat, tanuljanak — mert csak az tudja vezetni és nevelni a népet, aki ismeri is haladó hagyományainkat, népünk multját, mai életét. Tanulmányozzák az élenjáró szovjet pedagógusok munkáját.

Igy fognak megfelelni pártunk célkitűzéseinek: az oktató és nevelő munka színvonalának emelésével dolgoz, hazáját szerető, a béke-tábor nagy ügyéért lelkesedő, szocialista Magyarországot építő, öntudatos és képzett ifjúságot neveljenek — fejezte be nagy tapsal fogadott beszédét Dénes Leó elvtárs.

Ezután Jóbóru Magda elvtársnő, oktatásiügyi miniszterhelyettes szó-lalt fel. Jóbóru elvtársnő arról beszélt, hogy milyen nagy szeretet és megbecsülés veszi körül a városi pedagógusokat. Igen sokan vannak a városi pedagógusok közül olyanok, akik azt mondják, hogy most a falusi pedagógusok kerülnek előtérbe. Nagy jelentőségűek természetesen a városi iskolák is. A falusi iskolák nehéz problémáit feltélen meg kell oldani, mert ennek megoldása nélkül közoktatásunk nem fejlődhet.

Ha a falusi nevelők problémáit előtérbe helyezik, a városiakat ne vonják le azt a követelést, hogy a városi pedagógusokat mellőzzék, ez csupán sürgősségi sorrend.

Farkas Istvánné az MNDSZ nevében üdvözölte a pedagógusokat, a szülők nevében megköszönte a nevelők nehéz munkáját.

Ezután a Szülői Munkaközösség tagjai, úttörők, békebizottságok köszöntötték a nevelőket, majd Vereska András elvtárs a Városi Pártbizottság nevében üdvözölte a pedagógusokat.

— Pártunk és kormányunk tisztában van azzal, hogy nevelőink milyen nehéz munkát végeznek és ezért néz munkájuk felé igen nagy megbecsüléssel — mondotta. — Nevelőink többsége megállta helyét Szegeden is.

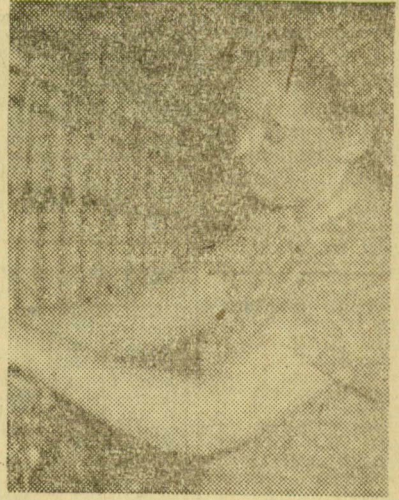
További eredményeket csak úgy lehet elérni, ha a pártunk vezette úton haladnak.

A Szegedi Városi Pártbizottság eddig és a jövőben is figyelemmel kíséri nevelőink munkáját és számít nevelőink további jó munkájára.

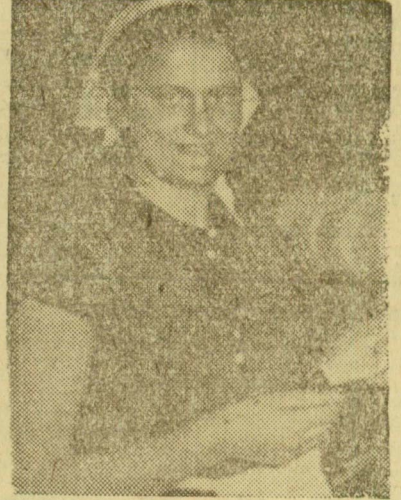
Ezután a jutalom kiosztására került sor. 103 szegedi pedagógust, gondnokot, hivataloságot, óvónőt, konyhai dolgozót jutalmazott meg a városi tanács.

Végül Körök Józsefné szavaival befejeződött a délelőtti ünnepség.

Két dorozsmai lány új tervei

Vörös Emília

Szabó Mária

A TEXTILMŰVEK GYŰRŐFONÓDÁJÁBAN a pergő orsókra, a finom vékony szálak láthatatlan gyorsasággal tekerődnek. Az egyik gépen dolgozik Vörös Emília ifjúmunkás is — 1950-ben került az üzembe. A kerekarcú, barnahajú lány nagyon ügyesen kötözi a szálat, s közben mosolyogva mondja: — Emlékszem, Pesten az iskolán sokat sírtam, hogy nem tudom én megtanulni a munkát, nem leszek sohasem textilmunkás. Persze csak akarni kellett. Úgy megszerettem mostmár, hogy nem adnám oda semmiért.

Vörös Emília szereti szakmáját. Ez látható is a munkáján. A kongresszusi műszak alatt — habár a gépe nem a legnagyobb fordulatu — de jelenleg is 104—105 százalékos a teljesítése.

1952-ben okleveles, majd jelvényes sztahanovista lett. Az Alkotmány-műszak büszke a fiatal sztahanovistára, aki pártcsoporthoz is, Szeretik a munkatársai. Ő pe-

si tanácskozás alatt kaptam meg a „Kiváló minőségű dolgozó” jelvényt is. Nagyon boldog vagyok. Szerettem a munkám és igyekezni fogok még magasabb eredmények elérésére.

A szőkehajú Szabó Mária ifjúmunkás komoly munkát végez. A kongresszusi versenyben női teljesítménye átlag 120 százalék volt. A keze egy percére sem áll meg. Szeret-mével fürkésztve figyeli a kerekorsókon tekerőző fehér szálakat. Minden mozdulata biztos, amit igazol az is, hogy munkájának minősítése neki is a legjobb.

— A kongresszusi verseny után — mondja — továbbra is igyekszem; mert rövid időn belül kétszeres sztahanovista akarok lenni.

A határozott hang arról tanúskodik, hogy Szabó Mária adott szavát meg is tartja. A fiatal sztahanovista példát mutat a láncsevelő diszesének — a kongresszusi határozatok végrehajtásában,